

TIBETAN

Maximum Marks: 80

Time Allowed: Three hours

(Candidates are allowed additional 15 minutes for only reading the paper.
They must NOT start writing during this time.)

Answer all questions.

The intended marks for questions or parts of questions are given in brackets [ ].

Question 1

[20]

Write a short composition in Tibetan in about 400 words on *any one* of the following topics.

གཤམ་གསལ་བོད་གཞི་གང་ཅུང་ཞིག་འདམས་དགོས་པ་དང་ཚུམ་དེ་ཚོལ་༤༠༠་ཙམ་བྲིས་དགོས།

- བོད་དུ་ཐོག་མར་ནང་པའི་ཚོས་དར་ཚུལ་སྐོར་མདོར་བཟུས་ཙམ་བྲིས།
- ལྗོད་རང་གི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་དགེ་ལུགས་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་བྲིས།
- བོད་ཀྱི་གལ་ཆེ་བའི་དུས་ལྟོན་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་བྲིས།
- རང་ཉིད་འཚོ་སྤོང་བྱེས་སའི་འཁོར་ལུགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་ཁོར་ལུགས་སྤོང་བའི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་སྐོར་བྲིས།

Question 2

[8]

Choose the correct option to translate from Tibetan to English.

གཤམ་གསལ་བོད་ཡིག་གི་བོད་པ་ལྷུང་ལ་གསལ་གང་གཞན་བཟང་ལ་བྲིས་ཏེ་དབྱེན་ཡིག་ནས་བྲིས་པའི་བོད་པ་ནས་འདམས་ཏེ་བྲིས།

- འཛིན་རིམ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ལུང་ཚོགས་དང་གཉིས་འཛིན་གྱི་གཅིག་ཡིན་ལ་བྲིས་མཚོས་ཀྱང་ཡིན།
  - When I was in first grade, Phuntsok and I were not in the same class but he was my neighbour.
  - When I was in first grade, Phuntsok and I were in the same class and he was also my neighbour.
  - When I was in first grade, Phuntsok and I were in the same class and he was not my neighbour.
  - When I was in first grade, Phuntsok and I were neither in the same class nor was he my neighbour.

This Paper consists of 7 printed pages and one blank page.

- (ii) དང་པོ་བཟ་ལིབ་གཅིག་བཟས་ནས་མ་རྒྱགས་སྟབས་ཡང་བསྐྱར་གཅིག་བཟས།
- (a) I ate a piece of bread, which did not satisfy my hunger so I ate another one.
- (b) I ate many pieces of bread, which did not satisfy my hunger so I ate another one.
- (c) I ate some pieces of bread, which satisfy my hunger so I did not eat another one.
- (d) I ate a piece of bread, which satisfied my hunger, however I still ate another one.
- (iii) དེ་སྤྱངས་འབྲས་ལ་སྐར་གྲངས་བརྒྱ་ཕྱེད་བྱུང།
- (a) I scored eighty marks in the exam.
- (b) I scored ninety marks in the exam.
- (c) I scored hundred marks in the exam.
- (d) I scored seventy marks in the exam.
- (iv) ལྷོ་ལོ་ ༡༩༣༣ ལོ་ཐུབ་བཏུན་གྱི་མཚོ་སྐྱ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་རེད།
- (a) In the year 1933, Thupten Gyatso was born in this world.
- (b) In the year 1933, Thupten Gyatso was reborn in this world.
- (c) In the year 1933, Thupten Gyatso departed from this world.
- (d) In the year 1933, Thupten Gyatso was enthroned in this world.
- (v) ལྷོ་ལོ་ ༡༣༩༡ ལོ་སྐྱེས་པའི་ལྷོ་ལོ་ ༡༣༩༡ ལོ་འབྲུངས།
- (a) The fourth Dalai Lama was born in the year 1391.
- (b) The fifth Dalai Lama was born in the year 1391.
- (c) The second Dalai Lama was born in the year 1391.
- (d) The first Dalai Lama was born in the year 1391.
- (vi) ཁོང་ལ་ཕྱིང་བ་ཆེན་པོ་ལྡེད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད།
- (a) He had a small and a very light rosary.
- (b) He had a large and a very heavy rosary.
- (c) He had a large and a very light rosary.
- (d) He had a small and a very heavy rosary.

(vii) སེང་གི་འདི་དབྱིབས་ཟུ་བཞི་ཤིང་ལ་གསེར་རིས་དང་།
 རྩུགས་བཞི་ལ་སོ་སོ་བརྒྱད་བཀོད་ཡོད་པ་རེད།

- (a) The shape of the Sengthri was square, made of gilded wood and supported by eight lions.
- (b) The shape of the Sengthri was round, made of sandal wood and supported by eight lions.
- (c) The shape of the Sengthri was rectangle, made of pine wood and supported by eight lions.
- (d) The shape of the Sengthri was pentagon, made of walnut wood and supported by eight lions.

(viii) ཆེ་བའི་རིག་གནས་སློབ་ཚན་ལྔ་ཡི་ནང་ནས་མཐའ་མ་དེ་གལ་ཆེ་ཤེས་ཡིན།

- (a) From the five major subjects, the fifth subject is the least important one.
- (b) From the five major subjects, the fifth subject is the most irrelevant one.
- (c) From the five major subjects, the fifth subject is the most important one.
- (d) From the five major subjects, the fifth subject is the most relevant one.

Question 3

[12]

Translate the following passage from Tibetan to English.

གཤམ་གྱི་ལེ་ཚན་དེ་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ལ་རྒྱ་ཅིག།

བོད་ཀྱི་ནང་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲུབ་ས་བཞི་ཡོད་པ་རེད། ཐོག་མར་ལོ་གཉིས་ནང་ཡོངས་འཛིན་བསྐྱེད་གཞིན་ (Senior and Junior teachers) རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུ་མདུན་ནས་དབྱ་ཅན་ (U-chen) ཀོག་སོབ་རྒྱ་དང་།
 ཉིན་ལྟར་དཔེ་ཆ་སློབ་འཛིན་དང་། རྒྱ་ཚོད་གཞུག་ཙམ་དཔེ་ཆ་ཀོག་རྒྱ་བཅས་བསམ་བཤེས་བྱེད།
 དེ་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཐོག་གྱིར་བཏང་གྱི་ཡུ་གེ་དབྱ་མེད་ (U-med) བསྐྱེད་པ་ཡིན།
 དེའི་དགེ་ཚན་ནི་མདོ་འཇམ་ནས། ཆོ་ལྷ་སར་བསྐྱེད་ཏེ་མཉམ་དུ་བེབས་མཁན་མཁྱེན་རབ་བཟུན་འཛིན་
 (Khenrab Tenzin) ཞེས་པ་སེར་མོ་བཀྱི་དཔོན་བྱིགས་(monk official) གྱུག་རེད། རྩིང་སྤྲུལ་གཤམ་
 (character) བཟང་བྱིང་། སྤྲུལ་གྱི་རྒྱུང་རྒྱུང་ལ་ སོབ་ལྷོན་མཁས་པ་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 བོད་ཀྱི་སྒར་སོལ་སོབ་སྒྲུབ་ས་ཐོག་ནས་སོབ་ལྷོན་གནང་གྱི་ཡོད། རྒྱུང་བྱིང་ (wooden board) ལ་ས་དཀར་
 བརྒྱབས་ཏེ་དེའི་སྤིང་དགེ་ཚན་ནས་རྣམ་གྱིས་གནང་ཐོག་ངས་རྣམ་ཚས་ (ink) འབྲི་དགོས།
 ཐོག་མར་ཡུག་གཟུགས་ཚན་པོ་དང་།
 དེ་ནས་རི་རྒྱུང་དུ་བཏང་གླེ་རིས་མ་ནས་དགེ་ཚན་གྱིས་རྒྱུང་བྱིང་ཐོད་དུ་འབྲི་གནང་དེར་དཔེ་བཞུགས་ཏེ་ངས་གཤ
 མ་དུ་འབྲི་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ཡིག་གཟུགས་ཡག་པོ་ཡོང་ཆེད་རྒྱ་བ་བརྒྱད་ཙམ་སྤྱད་བྱེད་ལ་བྱིས་བྱིང་། ཇེ་ནས་ཤོག་བུར་ (paper)
 འབྲེུ་འཇུག་གནང་མཛད། དེ་རིས་ཡོངས་ འཛིན་སྐྱ་གཞིན་ (junior teacher)
 བྱི་བང་ཕྱིན་པོ་ཆེ་ནས་དག་ཡིག་ (spelling) དང་། ལུས་རྟགས་ (grammar) སོ་བུ་འབྲིད་གནང་།
 བོད་ཡིག་སོ་བུ་སྤྱོད་དེ་རྣམས་ཚང་མར་ལོ་ལྔ་ཙམ་འགོར།

Question 4

[8]

Choose the correct option to translate from English to Tibetan.

གཤམ་གསལ་ 'བྱིན་ཡིག་གི་བརྗོད་པ་རྣམས་གང་གཟུང་བཡུལ་ཏེ་བོད་ཡིག་ནས་བྲིས་པའི་བརྗོད་པ་ནས་
 འདེམས་ཏེ་བྲིས།

- (i) Gautama Buddha was born in a royal family.
  - (a) རྩོན་པ་སྤྱུ་ལྷུ་བ་པ་རྩོན་པོ་རིགས་སུ་འབྱུངས།
  - (b) རྩོན་པ་སྤྱུ་ལྷུ་བ་པ་རྩི་པའི་རིགས་སུ་འབྱུངས།
  - (c) རྩོན་པ་སྤྱུ་ལྷུ་བ་པ་རྒྱལ་པའི་རིགས་སུ་འབྱུངས།
  - (d) རྩོན་པ་སྤྱུ་ལྷུ་བ་པ་རྒྱལ་པོ་རིགས་སུ་འབྱུངས།
- (ii) The first turning of wheel of dharma was on four noble truths.
  - (a) འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྒྱུ་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར།
  - (b) རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱལ་ལས་བརྒྱུ་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར།
  - (c) རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ལས་བརྒྱུ་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར།
  - (d) རྩོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་ལས་བརྒྱུ་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར།
- (iii) The great scriptures translated in Tibet in Kangyur are all Buddha's teachings.
  - (a) བོད་རྒྱ་བརྒྱུར་བའི་བཀའ་འཇུག་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་རྣམས་དགེ་འདུན་གྱིས་གསུངས་ཤིང་གསུག་ཡིན།
  - (b) བོད་རྒྱ་བརྒྱུར་བའི་བཀའ་འཇུག་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་རྣམས་སློབ་དཔོན་གྲུས་གསུངས་ཤིང་གསུག་ཡིན།
  - (c) བོད་རྒྱ་བརྒྱུར་བའི་བཀའ་འཇུག་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་རྣམས་སངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་ཤིང་གསུག་ཡིན།

- (d) བོད་དུ་བསྐྱར་བའི་བཀའ་འགྲུང་ཞེས་སྟེན་གཤམ་ཅན་གྱི་བོད་རྒྱལ་གྱི་ཕ་མ་གསུངས་ཤིང་གྲག་ཡིན།
- (iv) The cyclic existence is divided into three worlds.
- (a) འཁོར་བ་ལ་སྤྱི་ན་གསུམ་ཡོད།
- (b) འཁོར་བ་ལ་སྤྱི་ན་གཉིས་ཡོད།
- (c) འཁོར་བ་ལ་སྤྱི་ན་བཞི་ཡོད།
- (d) འཁོར་བ་ལ་སྤྱི་ན་གཅིག་ཡོད།
- (v) Every noble path has wisdom and method.
- (a) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་གདེང་ཚིང་གཉིས་ཡོད།
- (b) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཡོད།
- (c) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་བྱམ་པ་དང་སྤྱིང་རྗེ་གཉིས་ཡོད།
- (d) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་རྣམ་ཤུགས་དང་བཟོད་པ་གཉིས་ཡོད།
- (vi) This is the district where the Khampas lived.
- (a) ས་ཁུལ་འདི་ཚོར་ཨ་མདོ་རིགས་ཚོ་གནས་ཚུངས་ཕྱིད་པ་རེད།
- (b) ས་ཁུལ་འདི་ཚོར་བོན་པོ་རིགས་ཚོ་གནས་ཚུངས་ཕྱིད་པ་རེད།
- (c) ས་ཁུལ་འདི་ཚོར་ཁམས་རིགས་ཚོ་གནས་ཚུངས་ཕྱིད་པ་རེད།
- (d) ས་ཁུལ་འདི་ཚོར་འབྲོག་རིགས་ཚོ་གནས་ཚུངས་ཕྱིད་པ་རེད།
- (vii) At last, I came home to Lhasa.
- (a) མཐར་ཐུན་རང་གནས་པའི་ཅིང་འཕྱོད།
- (b) མཐར་ཐུན་རང་གནས་ལྷ་སར་འཕྱོད།
- (c) མཐར་ཐུན་རང་གནས་ལ་དུགས་འཕྱོད།
- (d) མཐར་ཐུན་རང་གནས་འབར་མ་འཕྱོད།

(viii) The incident took place during the Monlam Festival in the beginning of 1956.

- (a) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༦ ལོའི་ལོ་ལོ་ན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།
- (b) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༥ ལོའི་ལོ་ལོ་ན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།
- (c) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༦ ལོའི་ལོ་ལོ་ན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།
- (d) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༥ ལོའི་ལོ་ལོ་ན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།

Question 5

[12]

Translate the following passage from English to Tibetan.

གསལ་གསལ་བརྗོད་བྱ་འདི་པོད་ཡིག་ཐོག་ལ་ཕབ་རྒྱུ་དགོས།

Cleanliness (གཙང་བྱ།) means keeping the surroundings clean, the habit of being tidy and removing dirt. There are two types (རིགས་) of cleanliness; external and internal (ཕྱི་དང་ནང་). External cleanliness is related to our body, while internal cleanliness is related to the mind. Sound (བདེ་ཐང་) mind lives in a sound body. If we do not clean our mind of negative thoughts, then we cannot remain clean. Without cleanliness, we cannot achieve anything in our life. The people, who do not maintain cleanliness, are unable to contribute to the society. So, they remain a burden (ལུས་ལྗིད་) on society. But people, who maintain cleanliness, are healthy (ཐང་བོ་) and we all know that health (འཕྲོད་བསྐྱེན་) is wealth. So we must be clean internally as well as externally to live a healthy life for ourselves, our society and our country.

Question 6

Read the passage given below carefully and answer the questions that follow in Tibetan.

གསལ་གྱི་བརྗོད་པ་འདི་དག་གང་གཞན་བསྐྱེད་ཀྱི་ལོག་གི་དྲི་བ་ལག་གི་ལན་མ་ཚོར་བ་བྱིས།

ལྷ་འབམ་རྫོན་གྱི་ཕྱི་ཕྱི་ལུང་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་ལྷོ་ཀུན་འབྱུང་། དེ་ནས་ལམ་བདེན། ལྷུག་བདེན།
 འཕྲོག་བདེན་བཅས་བསྟན་ཀྱང་། འཕྲོར་བར་འཇུག་ལྷོག་གྱི་ཕྱི་ཕྱི་ལུང་དབང་དུ་བྱས་ནས་དང་ལྷོ་ལྷུག་བདེན་
 དང་། དེ་ནས་ཀུན་འབྱུང་། འཕྲོག་པ། ལམ་བདེན་བཅས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་ལན་འདས་ལྷུས་ཀྱང་།
 ལྷོས་འཕྲོར་དང་ལྷོ་བསྐྱེད་བའི་ཚེ་མཚོ་ལས། དག་ལྷོང་དག། འདྲི་ཕྱི་ལྷུག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ།
 འདྲི་ཕྱི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། འདྲི་ཕྱི་འཕྲོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། འདྲི་ཕྱི་

